

3. Începând cu anul 2017, incidența este în descreștere – 2,8 cazuri la 100.000 populație, iar în 2018 – 2,5/100.000.

4. Studiul realizat a demonstrat că predomină ponderea cazurilor de IANEP accidentale – 65%. Tentativele de suicid rămân a fi o problemă majoră de sănătate publică, având o valoare semnificativă de 35%.

5. Copiii în vârstă de până la 18 ani sunt cea mai vulnerabilă grupă și au riscul cel mai sporit de a face intoxicații datorită curiozității înnăscute și conflictelor apărute în viață personală sau școlară.

Măsurile de prevenire recomandate

1. Păstrarea pesticidelor în încăperi/mobilier inaccesibile copiilor, etichetate și împachetate corespunzător.

2. Utilizarea echipamentului individual de protecție (îmbrăcăminte impermeabilă, încălțăminte și mănuși, ochelari de protecție, mască sau respirator).

3. Selectarea și aplicarea corectă a pesticidului, în conformitate cu instrucțiunile de pe etichetă.

4. Neadmiterea copiilor în lanțul de transportare a fiolelor, pachetelor sau a sticlelor cu otravă, pesticide, fertilizanți.

5. Interzicerea depozitării pesticidelor în nemijlocita apropiere cu produsele alimentare, pentru excluderea contaminării.

6. Păstrarea pesticidelor în ambalaje originale și cu etichete.

7. Instruirea copiilor, părinților și profesorilor privind riscul pesticidelor pentru sănătate.

8. Familiarizarea populației, prin intermediul mass-mediei, cu riscul pesticidelor pentru sănătatea umană.

9. Organizarea în comun cu specialiștii-veterinari, inclusiv din farmaciile veterinare, a informării populației privind riscul utilizării produselor/substanțelor chimice destinate tratamentului animalelor pentru utilizare în deparazitare, inclusiv contra pediculozei și scabiei la copii.

Bibliografie

1. Ciubotaru Valentin, Bucătaru Nicolae, Moldovan Anna ș.a. *Sistemul de Agricultură Ecologică. Manual de instruire pentru formatori și fermieri*. Chișinău, 2018. 106 p.
2. Elena Banu (Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei). *Prevenirea intoxicațiilor cu pesticide în activitățile din agricultură*.
3. Mariana Zavtoni. Problema gestionării și utilizării pesticidelor și impactul lor asupra stării de sănătate a populației. In: *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*, 2015, nr. 3(60), pp. 87-89.
4. Nicolae Roșca. *Actualitatea problemei intoxicațiilor acute neprofesionale exogene de etiologie chimică*. https://www.slideshare.net/centrul_onu_bnrm/actualitatea-problemei-intoxicaiilor-acute-neprofesionale-exogene-de-etologie-chimic-nicolae-roca

5. Tatiana Manceva, Iurie Pînzaru. Intoxicațiile acute neprofesionale cu pesticide în Republica Moldova, în perioada 2011-2015. In: *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*, 2016, nr. 6(70), pp. 103-106. ISSN: 1729-8687.
6. Abdelhafiz Adam Dahab, Mustapha F.A. Jallow, Mohammed S. Albaho. Environment and Life Sciences Research Center, Kuwait Institute for Scientific Research. In: *Kuwait Environmental and Human Health Impacts of Pesticide Use in Agriculture*, 2017, Chapter 4, pp. 10-11.
7. Al-Saleh I.A. Pesticides: a review article. In: *Journal of Environmental Pathology, Toxicology and Oncology*, 1994, nr. 13(3), pp. 151-161.
8. Emma J. Mewa, Prianka Padmanathan, Flemming Konradsen, et al. The global burden of fatal self-poisoning with pesticides 2006-15: Systematic review. In: *Journal of Affective Disorders*, 2007, nr. 219, pp. 93-104. doi: 10.1016/j.jad.2017.05.002
9. *International Code of Conduct on the Distribution and Use of Pesticides*. Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2002.
10. Pînzaru Iu. and Mancheva T. Some aspects of acute poisoning cases in Moldova. In: *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*, 2016, nr. 1(65), pp. 41-44.
11. http://www.sfatulmedicului.ro/Prim-ajutor/primul-ajutor-in-intoxicatii_1745
12. <https://www.who.int/ceh/risks/cehchemicals2/en/index1.html>
13. <https://www.who.int/mediacentre/news/notes/2004/np19/en/>

Iurie Pînzaru,

Agenția Națională pentru Sănătate Publică,
tel.: 06945553,
e-mail: iurie.pinzaru@ansp.md

CZU: 613(092)+016:929

GHEORGHE OSTROFEȚ – ILUSTRU MEDIC, SAVANT
ȘI PEDAGOG

Ovidiu TAFUNI,

IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu

Rezumat

Prezentul articol este unul biografic, în care sunt expuse momente ale activității profesionale ale profesorului Gheorghe Ostrofeț. În baza unei analize istorice și descrierii bibliografice sunt elucidate cele mai importante realizări ale lui Gheorghe Ostrofeț – ilustru medic-igienist, savant, pedagog și personalitate remarcabilă a comunității medicale din Republica Moldova. Activitatea profesională a fost reflectată în concordanță cu evenimentele istorice concrete din viața profesorului Gh. Ostrofeț.

Cuvinte-cheie: Gheorghe Ostrofeț, Bădragii Noi, activitate profesională, profesor universitar, comunitate medicală

Summary

Gheorghe Ostrofet – illustrious physician, scientist and pedagogue

This work is a biographical article, which shows cases moments of professional activity of Professor Gheorghe Ostrofet. Based on an analysis of historical and bibliographic description are illustrated the most important moments in the professional life of Professor Gh. Ostrofet, as illustrated hygienist, physician, scientist, educator/teacher and remarkable personality of medical community from Moldova. Professional activity was reflected in the agreement with concrete historical events in the professional life of Professor Gheorghe Ostrofet.

Keywords: Gheorghe Ostrofet, Badragii Noi, occupation, professor, medical community

Резюме

Георге Острофец – выдающийся врач, ученый и педагог

Эта работа является биографической статьей, которая отражает моменты профессиональной деятельности профессора Георгия Острофеца. На основе анализа историко-библиографического описания проиллюстрированы наиболее важные моменты из жизни профессора Г. Острофец как врач-гигиенист, ученый, педагог и известная личность медицинского сообщества в Республике Молдове. Профессиональная деятельность была отражена в статье в соответствии с конкретными историческими событиями из жизни профессора Георгия Острофеца.

Ключевые слова: Георге Острофец, Новые Бадражи, профессор, медицинское сообщество

Gheorghe Ostrofet s-a născut la 5 iunie 1938 în satul Bădragii Noi, raionul Edineț, într-o familie de oameni gospodari de la nordul Moldovei. În 1938 satul se afla în plasa Briceni, județul Hotin (1918-1940). Fiind situat pe malul stâng al râului Prut, localitatea Bădragii Noi apare pentru prima dată pe harta județului Hotin după 1812. La recensământul din 1899 au fost înregistrate 73 de gospodării cu 187 de bărbați și 161 de femei. În 1904, numărul caselor ajunge la 138, iar populația satului constituie 1012 locuitori.

În 1904, în localitate funcționează o biserică, pe lângă care este deschisă o școală eparhială. În anul de studii 1910-1911, la școală învățau 63 de copii, iar în 1912-1913 – 60 de copii. Actualmente, în satul Bădragii Noi funcționează gimnaziul, în care învață 109 copii, grădinița de copii pentru 60 de locuri, activează căminul cultural, centrul medicilor de familie, oficiul poștal, biblioteca publică. Există și un parc public în centrul satului, unde se află monumentul eroilor căzuți în luptă pentru apărarea Patriei.

În anul 2000 a fost deschis un paraclis cu numele Sf. Parascheva, care prin contribuția creștinilor din

sat și a oamenilor de bună credință se reconstruiește și se va transforma în timpul apropiat într-o biserică. Hramul satului este sărbătorit la 27 octombrie. La moment, în localitate mai sunt patru persoane cu numele de familie Ostrofeț. Profesorul Gh. Ostrofeț este unul dintre personalitățile remarcabile ale Republicii Moldova originare din acest sat, alături de poetul și traducătorul Vasile Romanciuc.

Gheorghe Ostrofeț și-a început calea spre tărâmul cunoștințelor atunci când a călcat pragul școlii primare din satul natal, unde a învățat în perioada 1946-1953, înarmându-se cu voință, înțelepciune și dragoste de carte. Finalizând studiile primare cu brio, își stabilește alte scopuri legate de dezvoltarea personală: alege un domeniu nobil, ce ține de dăruirea de sine pentru oameni – cel al medicinei, al salvatorului de vieți. Drumul în medicină îl începe în anul 1953 cu examenele de admitere la Școala de Felceri și Moașe din orașul Bălți, pe care o absolveste cu succes în 1956. În decurs de șapte ani profesează în calitate de ajutor al medicului-sanitar la Centrul de Medicină Preventivă din orașul Edineț.

Caracterul puternic, dorința de muncă și perseverența l-au ghidat spre un univers al cunoașterii de sine, dar și al marilor descoperiri în ceea ce privește omul și modul sănătos de viață. Astfel, în anul 1963 devine student la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău. Cunoștințele obținute pe parcursul celor șase ani de studii asidue l-au determinat să se angajeze, în anul 1969, în funcția de asistent universitar la Catedra de igienă generală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău.

Încurajat, ajutat și ghidat de specialiști remarcabili din domeniul igienei, face primii pași în știință, care s-au soldat cu succes. Astfel, din 1976 până în 1988 activează în calitate de lector superior.

În anul 1978 susține teza de doctor în științe medicale, specialitatea *Igienă*, cu tema *Evaluarea igienică complexă a condițiilor de muncă în tutunărit*, care prezenta un interes deosebit pentru RSSM, în special pentru populația rurală. După obținerea gradului științific de doctor în științe medicale, Gheorghe Ostrofeț se implică în activitatea managerială și pedagogică.

În perioada 1989-1991 activează în calitate de secretar responsabil al Comisiei de Admitere. În 1992 este numit șef al Catedrei de igienă generală și îndeplinește cu iscusință această funcție timp de 17 ani, până în 2009. Totodată, în anii 1992-1998 este vicedecan al Facultății *Medicină Preventivă*.

Domnia Sa, având o intuiție științifică deosebită, dezvoltă o direcție nouă de cercetare pentru Republica Moldova în domeniul igienei muncii lucrătorilor de la videoterminale, dar și foarte necesară, deoarece se începuse o perioadă de dezvoltare și aplicare

accelerată a mijloacelor informaționale. Cercetarea complexă se finalizează cu susținerea tezei de doctor habilitat în anul 2000 cu tema *Evaluarea complexă a condițiilor de muncă ale operatoarelor terminalelor video și elaborarea principiilor fiziologo-igienice ale regimurilor de muncă și odihnă*.

După susținerea cu succes a tezei de doctor habilitat, ulterior a fost călăuză înțeleaptă a discipolilor săi. Astfel, sub conducerea profesorului Gheorghe Ostrofeț au fost susținute patru teze de doctor în medicină, după cum urmează:

1. Tafuni Ovidiu: *Evaluarea complexă a influenței condițiilor de muncă asupra sistemului cardiovascular al operatorilor la terminale video, măsurile de profilaxie*. 14.00.07 – Igienă. Chișinău, 2003.

2. Tihon Aliona: *Estimarea fiziologo-igienică a condițiilor de muncă cu computerele a angajaților din telecomunicații la diferite etape ale ciclului de muncă*. 14.00.07 – Igienă. Chișinău, 2008.

3. Croitoru Cătălina: *Evaluarea fiziologo-igienică a instruirii elevilor la lecțiile de informatică*. 14.00.07 – Igienă. Chișinău, 2012.

4. Ciobanu Elena: *Estimarea igienică a impactului unor factori de mediu asupra morbidității populației rurale prin osteoartroză*. 14.00.07 – Igienă. Chișinău, 2012.

Profesorul Gheorghe Ostrofeț fiind un om altruist de natură, a avut și o activitate obștească destul de vastă, fiind secretar responsabil al Comisiei de Admitere a USMF *Nicolae Testemițanu*. În anul 2000 este ales membru al Comisiei Metodice Centrale a Universității, paralel este numit și membru al Consiliilor de redacție ale revistelor *Sănătate Publică*, *Economie și Management în Medicină* și *Analele Științifice*.

Din anul 2001 până în prezent este președinte al Comisiei metodice la disciplinele igienice, iar în 2005 devine membru al senatului USMF *Nicolae Testemițanu*. În 2006 devine de asemenea membru al Consiliului Științific. Tot atunci este numit și membru al Consiliului Științific al Centrului Național de Sănătate Publică.

Anul 2007 îl aduce în funcția de președinte al Comisiei universitare de concurs, președinte al Comisiei de Atestare a medicilor-igieniști din Republica Moldova, iar în 2008 este ales președinte al Comisiei de Experti a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare.

Pe parcursul activității științifice și pedagogice, Gheorghe Ostrofeț a publicat peste 280 de lucrări, este autor sau coautor a opt manuale și compendii pentru studenți și rezidenți, autor a patru monografii cu tematici actuale în igienă.

Începând cu anul 2013, Gheorghe Ostrofeț continuă să activeze pe tărâmul medicinei în funcția de

profesor consultant, astfel transmițând experiența sa bogată în domeniul medicinei profilactice discipolilor săi și întregii comunități medicale din Moldova. Actualmente, profesorul Gh. Ostrofeț este călăuză noastră în activitățile desfășurate de catedră, un mentor erudit, cu o bogată experiență profesională și de viață demnă de urmat.

Asemenea lui Danko din povestea scrisă de M. Gorki, în pofida multiplelor răni provocate de perturbările vieții, în ciuda stării sale de sănătate uneori dificilă, Gheorghe Ostrofeț nu a și-încetat activitatea profesională, iar la moment este implicat în câteva proiecte metodicodidactice și nu refuză niciodată pe cineva care are nevoie de îndrumare și suport.

Profesorul Gheorghe Ostrofeț a parcurs un lung și frumos drum în viață, ajungând astăzi la o vârstă onorabilă, a fost și este un ilustru medic-igienist, savant, pedagog și personalitate remarcabilă a comunității medicale din Republica Moldova. A demonstrat cu dăruire de sine talentul unui medic, cercetător și dascăl înăscut, pășind pe toate treptele ierarhice posibile: asistent universitar, lector superior, conferențiar universitar, profesor universitar, implicându-se creativ în cele mai diverse domenii ale medicinei.

A condus cu măiestrie Catedra de igienă generală, dând dovadă de calitățile unui conducător iscusit. A fost și rămâne, în esență, un om de omenie, promotor al medicinei preventive, fiind gata în orice clipă să ajute celor care au nevoie, formând și educând generații de medici.

Faptul că Gheorghe Ostrofeț astăzi activează printre noi demonstrează că este un adevărat igienist și maestru al profilaxiei, în pofida tuturor greutăților întâlnite în viață.

Bibliografie

1. *Lista primarilor aleși în cadrul Alegerilor Locale Generale din 14 iunie 2015*. Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova. 2015. [accesat 15 iunie 2019]
2. *Rezultatele Recensământului Populației și al Locuințelor din 2014: Caracteristici – Populație (populația pe comune, religie, cetățenie)* (XLS). Biroul Național de Statistică. 2017. [accesat 1 iulie 2019]
3. *Coduri poștale – Republica Moldova*. Poșta Moldovei. [accesat 1 iulie 2018]
4. *Populația pe naționalități și localități, în profil teritorial* (XLS). Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. 2004. [accesat 2 iulie 2019]
5. *Generator de Infografice*. Recensamant.statistica.md/ro/profile/421 [accesat 8 iulie 2019]
6. *Primării Moldova: Primăria Satului Bădragii Noi*. Primării.casata.md/index.php?l=ro&action=viewprimarie&id=4117 [accesat 8 iulie 2019]
7. *Savanți-medici iluștri*. Gheorghe Ostrofeț. Chișinău: CEP „Medicina”, 2008.
8. *Savanți-medici iluștri*. Gheorghe Ostrofeț. Chișinău: CEP „Medicina”, 2018.

9. Gheorghe Ostrofeț: între vis și realitate. In: *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*, 2018, nr. 3(77), p. 70. ISSN: 1729-8687.

Ovidiu Tafuni, conferențiar universitar,
IP USMF Nicolae Testemițanu,
e-mail: ovidiu.tafuni@usmf.md

CZU: 614.8.027

ACCIDENTELE LA LOCUL DE MUNCĂ (REVIZIE A LITERATURII)

Aliona TIHON,
IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu

Rezumat

Pe lângă viețile pierdute și suferințele lucrătorilor și ale familiilor acestora, accidentele afectează afacerile și societatea în ansamblu. Mai puține accidente înseamnă mai puține buletine medicale, ceea ce duce la costuri mai mici și la întreruperi mai mici ale procesului de producție. De asemenea, angajatorii reduc cheltuielile de recrutare și instruire a noilor angajați și se poate reduce costul pensionării anticipate și al plăților de asigurare. Pentru a preveni accidentele la locul de muncă, angajatorii trebuie să stabilească un sistem de management al siguranței, care să includă proceduri de evaluare și monitorizare a riscurilor.

Cuvinte-cheie: angajat, angajator, accidente la locul de muncă

Summary

Accidents at work (Literature review)

As well as the cost in terms of lost lives and suffering to workers and their families, accidents affect business and society as a whole. Fewer accidents mean fewer sick leaves, which result in lower costs and less disruption of the production process. It also saves employers the expense of recruiting and training new staff and can cut the cost of early retirement and insurance payouts. To prevent accidents occurring in the workplace, employers should establish a safety management system that incorporates risk assessment and monitoring procedures.

Keywords: employee, employer, accidents at the workplace

Резюме

Несчастные случаи на производстве (обзор литературы)

Наряду с потерянными жизнями и страданиями рабочих и их семей, несчастные случаи затрагивают бизнес и общество в целом. Меньшее количество несчастных случаев означает меньшее количество больничных ли-

стов, что приводит к снижению затрат и меньшему нарушению производственного процесса. Это также экономит работодателям затраты на набор и обучение новых сотрудников и может снизить стоимость досрочного выхода на пенсию и выплаты по страхованию. Для предотвращения несчастных случаев на рабочем месте работодатели должны создать систему управления безопасностью, которая включает в себя процедуры оценки рисков и мониторинга.

Ключевые слова: работник, работодатель, несчастные случаи на производстве

Introducere

Medicina muncii este o componentă esențială a sănătății ocupaționale. În acest context menționăm un element de fond, și anume *condițiile de muncă*, care sunt susceptibile de a provoca atingeri ale sănătății prin:

- accidente de muncă, inclusiv intoxicații acute,
- boli profesionale,
- maladii legate de locul de muncă [9].

Până în prezent, s-au înregistrat acumulări uriașe cantitative și salturi calitative în toate sferele activității umane. S-au realizat cercetări tot mai adânci în cunoașterea macro- și microcosmosului – de la descifrarea norilor galactici și a antimateriei până la intimitatea intracelulară a mecanismelor genetice. Cu toate acestea, zilnic, în fiecare țară, există muncitori care nu se mai întorc seara la căminele lor din cauza accidentelor de muncă și a bolilor profesionale.

Scopul studiului realizat constă în revizuirea literaturii privind accidentele la locul de munca.

Materialie și metode

Materialul luat în studiu este reprezentat de datele informative biografice și medicale, care permit corelarea consecințelor sociale cu problematica medicinei muncii legate de victimele accidentelor la locul de muncă.

Rezultate și discuții

„Accidentele de muncă fac mai multe victime în fiecare an decât războaiele”, susține Guy Ryder, directorul general al Organizației Internaționale a Muncii (OIM). Cu toate acestea, bolile profesionale nu sunt menționate nicăieri în rapoartele anuale ale Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) privind primele zece boli mortale din lume [12].

Statisticile elaborate de Organizația Internațională a Muncii și raportate la data de 29 iunie 2008 cu ocazia celui de-al XVIII-lea Congres mondial cu privire la securitatea și sănătatea în muncă, organizat la Seul (Coreea de Sud) împreună cu Asociația Internațională pentru Securitate Socială (ISSA) și Agenția Coreeană pentru Securitate și Sănătate